

SUSIKANNAN HOITOSUUNNITELMAN PÄIVITYKSEN VALMISTELURYHMÄN KOKOUS

Valmisteluryhmän kokouksessa käsiteltiin susien aiheuttamia kotieläinvahinkoja ja niiden ennaltaehkäisyä sekä lyhyesti seuraavan kokouksen aihetta.

Aika tiistai 30.10.2018 klo 9 - 12

Paikka Kokoushuone Sali, Mariankatu 11, Helsinki

Osallistujat Antti Kuivalainen, Suomen Metsästäjäliitto
Mikael Luoma, Suomen riistakeskus
Harri Norberg, Suomen riistakeskus (alustus)
Maaren Angeli, Paliskuntain yhdistys
Sami Säynevirta, Luonto-Liitto
Esa Kukkonen, Suomen Kennelliitto
Timo Leskinen, MTK
Taru Peltola, CORE
Outi Ratamäki, CORE
Reijo Kotilainen, Suomen riistakeskus (alustus)
Riku Lumiaro, SLL

Maa- ja metsätalousministeriö
Vesa Ruusila, erätalousneuvos, yksikön päällikkö, LVO/erätalousyksikkö (pj)
Sami Niemi, neuvotteleva virkamies, LVO/erätalousyksikkö
Jussi Laanikari, erityisasiantutija, LVO/erätalousyksikkö
Henna Väyrynen, asiantuntija, LVO/erätalousyksikkö (sihteeri)

1) Kokouksen avaus ja asialista

Kokouksen puheenjohtaja Vesa Ruusila avasi kokouksen. Todettiin paikalla olijat ja käytiin läpi ehdotus kokouksen asialistaksi.

2) Edellisen kokouksen läpikäyntiä

Puheenjohtaja Vesa Ruusila kysyi paikallaolijoilta kommentteja edellisen kokouksen pohjalta lähetetystä tiedotteesta ja miten siihen oli reagoitu taustaorganisaatioissa. Kommentoitiin, että tiedotteesta oli saatu positiivista palautetta ja sitä oli pidetty asiallisena. Joidenkin metsästäjien taholta oli tullut myös kriittistä palautetta liittyen siihen, että tiedotteen asiat olivat heille jo tuttuja. Tuotiin esille, että tiedotteessa oli hyvää, että siinä huomioitiin myös kohderyhmät, jotka eivät ole metsästäjiä. Tiedotteen nähtiin siis lisäävän tietoa susien aiheuttamista metsästyskoiravahingoista ja niiltä suojautumisesta.

Esille nostettiin, että hoitosuunnitelmatyön ja susiaiheeseen aktiiviseen viestintään tulee panostaa. Keskusteltiin myös median aktiivisesta roolista keskustelussa. Kysyttiin, voisiko hoitosuunnitelman työjärjestystä ja agendaa informoida laajemmin. Keskusteltiin aiheesta ja nähtiin se hyvänä ideana. Sovittiin, että seuraavassa tiedotteessa kerrottaisiin seuraavasta kokouksesta.

3) Susien aiheuttamat kotieläinvahingot ja niiden ehkäisy

Harri Norberg (Suomen riistakeskus) piti alustuksen susien aiheuttamista kotieläinvahingoista. Norberg kuvasi alustuksessaan susien aiheuttamien kotieläinvahinkojen määrää, mistä vahingot koostuivat ja niiden alueellista sijoittumista. Norberg toi esille, että suden aiheuttamia vahinkoja tarkasteltaessa porovahinkojen osuus on suurempi kuin kotieläinvahinkojen. Kotieläinvahingot ovat suuruudeltaan noin 200 000 euroa. Kotieläinvahingoista suurin osa on lampaita ja sen jälkeen koiria. Myös muutamia nautavahinkoja on. Suden aiheuttamat vahingot kohdistuvat lisäksi turkistarhoihin, hevosiin, poneihin ja pienempiin eläimiin.

Korvaussummiltaan koiravahingot ovat suurimpia kotieläinvahingoista. Suurpedoista karhu aiheuttaa eniten kotieläinvahinkoja vuosittain. Kuitenkin suden aiheuttamat kotieläinvahinkojen korvaussummat ovat nousseet enemmän kuin karhulla.

Norberg korosti puheenvuorossaan, että koiran kohdalla ei voida puhua vain taloudellisesta vahingosta vaan kyseessä on aina perheenjäsen. Koulutetun metsästyskoiran arvoa ei voida siten arvottaa vain euromääräisesti. Norbergin mukaan susien aiheuttamat koiravahingot ovat keskittyneet erityisesti itään vaikkakin susikannan painopiste on siirtynyt enemmän läntisen Suomen puolelle. Läntisen Suomen alueella ei ole vielä ollut kovin monia koiravahinkoja. Läntisen Suomen puolella on ollut lammas-, kettu- ja joitakin nautavahinkoja. Tilanne vahinkojen suhteen on kuitenkin vielä avoinna, koska vahinkohakemukset eivät ole vielä kaikilta osin päivittyneet Riistavahinkorekisteriin.

Reijo Kotilainen piti Norbergin jälkeen alustuksen susien aiheuttamien kotieläinvahinkojen ehkäisemisestä. Kotilainen toi esille, että Suomen riistakeskus tekee maa- ja metsätalousministeriölle hankesuunnitelman suurpetovahinkojen ehkäisemiseksi, johon ministeriö voi myöntää rahoitusta. Tänä vuonna hankkeessa painotettiin kotieläinvahinkojen estämistä, ja suojausta kohdennettiin mehiläistarhoille ja lammastiloille. Kotilainen toi esille, että mehiläistarhat ovat kustannustehokkaimpia suojauksen suhteen.

Kotilainen kertoi, että susivahinkojen estämisessä sähköiset suurpetoaidat vievät isoimman osan budjetista. Tuotantoeläimien suojaamiseen oli vuoden 2018 budjetissa varattu rahaa 275 000 euroa. Suomen riistakeskus myöntää petoaitaa vuosittain noin 90 kilometriä ja noin 50 kotieläintilalle. Kotilainen toi esille, että petoaidat ovat pääosin tehokkaita. Suojaamisen kannalta on tärkeintä aidata koko laidunalue, eikä jättää mitään aluetta aitaamatta. Kotilainen esitteli myös koirien suojausmenetelmiä.

Esitysten jälkeen keskusteltiin aiheesta. Tuotiin esille, että sähköaidat vaativat säännöllistä huoltoa, mikä tarkoittaa kesäisin säännöllistä niittoa. Aitojen alle on myös kokeiltu erilaisia mattoratkaisuja, mutta toimivan menettelytavan kehittäminen vaatii lisää työtä. Yleisesti ottaen suojausmenetelmiin kuten petoaitoihin on suhtauduttu myönteisesti. Tällä hetkellä riistakeskuksen myöntämä tuki kohdistuu ennen kaikkea susireviirialueille ja lammastiloille. Nautatilojen suhteen petoaitojen haasteena ovat laiturien isot koot.

Tietoa suojausmenetelmistä on tällä hetkellä saatavilla riistakeskuksen verkkosivuilla, ja tuottajajärjestöillä on todennäköisesti myös tietoa asiasta. Tuotiin esille, että kaikki vahingonkärsijät eivät ole halunneet tukea. Pohdittiin, että asiaan ja suojamenetelmistä tiedottamiseen tulisi laittaa enemmän resursseja. Petoaitojen hyötynä nähtiin, että ne estävät konkreettisesti vahinkoja.

Tuotiin esille, että kaikki kotieläinvahingot tulisi täysimääräisesti korvata ja erottaa porovahingoista. Lisäksi keskustelussa tuotiin esille, että aidoista korvataan vain materiaalit mutta että rakentamiskustannukset ja ylläpito jäävät tilalliselle, vaikka ovat sudesta aiheutuvaa ylimääräistä

kustannusta. Tuotiin myös esille, että tilalliset joutuvat maksamaan raadoista hävittämiskustannuksia. Keskusteltiin, että suurin ongelma tällä hetkellä on myös reagoiminen tilanteeseen, kun pedot tulevat tilalle. Vahinkojen lisäksi petojen läsnäolo aiheuttaa myös stressiä kotieläimille, jotka saattavat karata aitauksista.

Henna Väyrynen esitteli lyhyesti Ranskan sudenhoitosuunnitelmaa, joka on vahvistettu ajanjaksolle 2018–2023. Väyrynen kävi läpi Ranskan hoitosuunnitelman lähestymistapoja ja sekä toimenpiteitä. Ranskassa kotieläinvahingoista suurimpia ovat lammasvahingot, joita tapahtuu myös huomattavassa määrin verrattuna Suomeen. Ranskassa kotieläinvahinkojen suojoitoimenpiteisiin laitetaan suhteessa enemmän rahaa kuin vahingonkorvauksiin. Hoitosuunnitelmassa myös korostuu kotieläinvahinkojen ennaltaehkäisy useiden eri toimenpiteiden muodossa. Suojoitoimenpiteitä ovat esimerkiksi haavoittuvuusanalyysin teko, ennalta varautuminen mahdollisiin uusiin susien reviirialueisiin, neuvontaa ja tukea antavien tiimien perustaminen ja taloudellisen tuen (ja neuvonnan) antaminen esimerkiksi aitojen ja laumanvartijakoirien käyttöönottoon.

Tuotiin esille, että suurpetopolitiikan keskiössä Suomessa on ollut metsästys ja että suojautumiseen ei ole panostettu riittävässä määrin. Täytyy siis voida luoda vahvaa suojautumisen politiikkaa. Keskusteltiin suojauksen rahoituksesta ja esille tuotiin, että EU:sta on mahdollista saada asiaan rahoitusta. Tuotiin esille, että poikkeuslupia hakiessa luvanhakijan tulee perustella, miksi muuta tyydyttävää ratkaisua tilanteeseen ei ollut. Suojoitoimenpiteiden kattavuus ja käyttöönotto selkiyttäisi siis myös poikkeuslupaprosessia.

Keskustelussa tuotiin esille, että karjanomistajille tulisikin taata asiassa kokonaisvaltainen tuki. Tämä tarkoittaisi niin tiedon jakoa kuin tilanearviota ja että karjanomistajaa ei jätettäisi vahinkojen kohdalla yksin. Ennakoiva viestintä uusien susireviirialueiden muodostuessa nähtiin tärkeänä. Tuotiin esille, että nykyisessä hoitosuunnitelmassa ei mainita susien aiheuttamia turkistarhavahinkoja ja että ne tulisi ottaa huomioon, koska ne ovat suhteellisen helposti ehkäistävissä.

Keskusteltiin myös lyhyesti siitä, että on vaikea ennakoida, mitkä susilaumat aiheuttavat ongelmia. Tuotiin esille, että jossain tapauksissa näyttäisi siltä, että osa susilaumoista aiheuttaa ongelmia ja osa ei.

4) Seuraavan kokouksen aiheen pohjustusta

Sami Niemi esitteli lyhyesti seuraavan kokouksen aiheita ”susien pihahavainnot ja uhkaa-aiheuttavan suden määritelmä” ja toi esille susien pihahavaintojen problematiikkaa. Niemi toi esille, että joissain tapauksissa susi oli esimerkiksi liikkunut tietä tai pellon reunaa pitkin, jolloin yön aikana oli kertynyt useita jälkiä ja lähelle asutusta olevia jälkihavaintoja. Keskustelussa tuotiin esille, että esimerkiksi ilveksen kohdalla ei välttämättä välitetä siitä, vaikka eläin liikkuisi pihojen läpi tai lähellä asutusta. Tuotiin esille, että tulisi pystyä jollain tavalla erottamaan, milloin on kyseessä ns. ongelmasusi, joka etsii pihoilta ruokaa.

Keskusteltiin myös pihasusi termin käytöstä ja tuotiin esille sen hankaluus. Tuotiin esille, että susi voi tulla pihaan monesta syystä ja että eläimen käytöksen perusteella ei tulisi antaa sille nimeä. Tuotiin esille, että tarvittaisiin yhteisymmärrys siitä, milloin tehtyjen susihavaintojen pohjalta kynnyks reagointiin ylittyy tai susi tulisi tulkita uhkaa-aiheuttavana.

Tuotiin esille, että suden vieraillessa toistuvasti asutuilla pihilla, tämä tulkitaan käytökseksi, joka vaatii toimia. Sovittiin, että seuraavassa kokouksessa tarkastellaan nykytilanteen (nykyisen hoitosuunnitelman) määritelmää ja polisiin toimintaohjetta asiaan.

Kokouksen lopussa sovittiin, että tehdään kokouksen tiimoilta tiedote, jossa kerrotaan suden aiheuttamista kotieläinvahingoista ja niiden ehkäisystä. Todetaan, että todennäköisyys kotieläinvahingoille on nyt pienempi lukuun ottamatta koiravahinkoja, jotka ovat edelleen mahdollisia. Ennakoidaan tiedotteessa lumen tulo maahan ja susien pihakäynnit. Mainitaan, että haetaan hoitosuunnitelmatyön tueksi tietoa kansainvälisistä julkaisuista ja muiden maiden hoitosuunnitelmista.

5) Kokouksen päättäminen ja seuraavien kokousten aikatauluista sopiminen

Sovittiin seuraavien kokousten ajankohdista. Seuraava kokous pidetään Helsingissä 14.11. klo 9–12.00. Aiheena on susien pihahavainnot ja uhkaa-aiheuttavan suden määritelmä. Tästä seuraava kokous pidetään 10.12. klo 10–13.00 ja kokouksen aiheena on susien poikkeusluvut ja metsästys.

Puheenjohtaja päätti kokouksen ajassa 12.00.